

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea din Craiova
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii universitare	Doctorat, seria 2025-2029
1.6. Forma de organizare	Zi
1.7. Programul de studii	

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	<i>Biserica Ortodoxă Română și apărarea identității naționale și spirituale: continuitate rezistență și misiune în istoria românilor</i>						
2.3. Titularul activităților de curs	Pr. Conf. univ. dr. Sergiu-Grigore POPESCU						
2.4. Titularul activităților de seminar/ laborator	Pr. Conf. univ. dr. Sergiu-Grigore POPESCU						
2.5. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Disciplină Opțională

3. Timpul total estimat (ore pe semestru a activităților didactice)

3.1. Numărul de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp - ore/sapt.					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					28
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					28
Tutoriat					14
Examinări					4
Alte activități de cercetare					20
3.7. Total ore studiu individual					108
3.8. Total ore pe semestru					150
3.9. Numărul de credite					6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	• Cunoștințe privind Istoria Bisericii Ortodoxe Române și Istoria Românilor
4.2. de competențe	• Operare pe calculator (Word, AI); capacitatea de sinteză și gândire critică

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	• Cursul se va desfășura în condițiile impuse de lege, urmând
--------------------------------	---

	procesul de predare și învățare on line pe platforma Google Classroom
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	• Platforma Google Classroom

6. Obiectivele disciplinei - rezultate așteptate ale învățării la formarea cărora contribuie parcurgerea și promovarea disciplinei

Cunoștințe	Doctorandul: 1.Evidențierea raportului dintre tradiție și înnoire în Istoria Bisericii strămoșești; 2.Precizarea liniilor de demarcație între istoriografia laică și cea religioasă; 3.Evidențierea rolului formator al unor personalități istorice motivate din credința lor creștină în istoria României; 4.Formarea unei conștiințe sociale și național-istorice ca bază de dialog între diferite tradiții culturale sau religioase; 5.Însușirea cunoștințelor necesare pentru orientarea corectă în domeniul istoriografiei ecclesiastice actuale.
Aptitudini (Abilități)	Doctorandul: 1. Aplică reguli de muncă organizată și eficientă, dobândește atitudini responsabile față de domeniul didactic-științific, pentru valorificarea creativă a propriului potențial, cu respectarea principiilor și a normelor de etică profesională; 2. Culege informații din medii științifice diverse, adaptând și aplicând aceste valori noi propriei cercetări;
Responsabilitate și autonomie	Doctorandul: 1. Transpunerea corectă a cunoștințelor din studiu în actul de cercetare; 2. Formularea corectă a textului, prin respectarea normelor de citare și tehnoredactare; 3. Folosirea corectă a surselor bibliografice, cu raportare la izvoarele istorice;

7. Conținuturi

7.1. CURS	Modalitatea de desfășurare	Metode de predare	Fond de timp alocat (ore)
CLERUL ȘI REVOLUȚIA LUI TUDOR VLADIMIRESCU (1821) 1.Tudor Vladimirescu – ctitor și binefăcător al Bisericii strămoșești.	on-line	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore
2. Mănăstirile și Revoluția de la 1821; Clerul ortodox și Tudor Vladimirescu.	on-line	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore
ROLUL PREOȚIMII ÎN PROIECTAREA ȘI DESFĂȘURAREA REVOLUȚIEI DE LA 1848 3. Rolul preoțimii în proiectarea și desfășurarea Revoluției de la	on-line	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore

1848			
4. Clerici participanți la Revoluția de la 1848	on-line	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
CONTRIBUȚIA SLUJITORILOR BISERICII LA RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ DIN 1877- 1878 5.Momentul 1877-1878	on-line	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
6. Biserica și Războiul de Independență	on-line	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
PARTICIPAREA CLERULUI LA RĂSCOALA DIN 1907 7. Preoțimea și țărănimea în 1907	on-line	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
8. Clerici participanți la Răscoală	on-line	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
PREOȚIMEA ȘI PRIMUL RĂZBOI MONDIAL 9. Biserica și preoții în timpul Primului Război Mondial	on-line	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
10. Preoții „de campanie” din Primul Război mondial	on-line	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
ACTIVITATEA CONFESORILOR MILITARI ÎN CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL 11. Biserica și Armata în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial	on-line	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
12. Biserica din Oltenia și cel de-Al Doilea Război Mondial	on-line	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
SLUJITORI AI BISERICII ORTODOXE ROMÂNE ÎN ÎNCHISORILE COMUNISTE 13. Considerații asupra raportului Stat-Biserică în comunism; Acuzațiile aduse de Securitate pentru arestarea preoților ortodocși	on-line	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
14. Pedepsele aplicate; Cum se explică numărul mare de preoți olteni din închisorile comuniste?	on-line	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore

Bibliografie:

1. *Anul 1848, în Principatele Române. Acte și documente*, tom I-V, București, 1902;
2. Aricescu, C. D., *Acte justificative la Istoria Revoluțiunii române de la 1821*, Craiova, 1874;
3. Petrescu, Ileana, *Documente privind Revoluția de la 1848, în Oltenia*, Craiova, 1969;
4. Popescu, Grigore N., *Preoțimea română și întregirea neamului. Chipuri, fapte, suferinți și fapte pentru viitor*, vol. I, București, 1940;
5. Idem, *Preoțimea română și întregirea neamului, temnițe și lagăre*, vol. II, București, 1940;
6. Regleanu, Mihail, *Documente privind anul revoluționar 1848, în Țara Românească*, București, 1962;
7. Roller, M., *Documente și mărturii pentru istoria României: Răscoala țărănimii din 1907*, vol. I-III, București, 1948-1949;
8. Varta, Iov, *Revoluția de la 1848, în Țările Române. Documente inedite din arhivele rusești*, Chișinău, 1998;
9. Vărtosu, Emil, *Tudor Vladimirescu. Glose, fapte și documente noi*, București, 1927;
10. Idem, *Mărturii noi din viața lui Tudor Vladimirescu*, București, 1941 sau retipărite cu completări și adăugiri (Academia Republicii Socialiste România, Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, *Documente privind Istoria României. Colecția Eudoxiu de Hurmuzaki*, serie nouă, vol. III: *Solidaritatea românilor din Transilvania cu mișcarea lui Tudor Vladimirescu*. Documente culese și publicate de acad. A. Oțetea, București, 1967);
11. Academia Română, *Istoria românilor*, vol. VII, tom 1-2, București, 2003;
12. Alexandrescu, V., și Căzănișteanu, C., *Opinii străine despre armata română*, în “Revista de Istorie”, 30, 1977;
13. Analele Sighet II, *Instaurarea Comunismului între rezistență și represiune*, Fundația Academică Civică, 1995;
14. Bordeianu, Dumitru Gh, *Mărturisiri din mlaștina disperării*, vol. I-II (Pitești și Gherla), Paris, 1992;
15. Brătan, Ilie D., *Dramatica Răscoală țărănească de la 1907 în conștiința românească*, în „Mitropolia Oltenia”, anul XXIX, 1977, nr. 1-3;
16. Buzera, Alexie A., *Tudor Vladimirescu și Episcopul Ilarion al Argeșului în creația muzicală românească*, în „Mitropolia Olteniei”, anul XXXIII, 1981, nr. 4-6;
17. Călinescu, Șt., *Către preoții săteni*, în revista „Biserica Ortodoxă Română”, anul III, 1877, nr. 11;
18. *Către toți preoții și către toți învățătorii din comunele rurale* în „Biserica Ortodoxă Română”, anul XXXI, 1907, nr. 12, martie;
19. Constantinescu-Iași, P., *Intelectualii și Revoluția de la 1848, în Principatele Române*, București, 1948;
20. Ionițoiu, Cicerone, *Morminte fără cruce. Contribuții la cronica rezistenței românești împotriva dictaturii*, vol. II-III, Freiburg, 1983-1985;
21. Idem, *Victimele terorii comuniste, Dicționar literele A-B, C, D-E, F-G, H-L, M, N-O, P-Q, R*, București, 2000-2007;
22. Iorga, Nicolae, *Un apărător al săracilor-„Domul Tudor” din Vladimir*, București, 1906.

23. Idem, *Dumnezeu să-i ierte*, în „Neamul românesc”, II (1907), 87;
24. Maciu, Vasile, *De la Tudor Vladimirescu la Răscoala din 1907*, Craiova, 1973;
25. Manolache, Teodor N., *Centenarul Revoluției de la 1848*, în „Biserica Ortodoxă Română”, anul LXVI, 1948;
26. *Marea Răscoală a țăranilor din 1907*, București, 1967;
27. *Nicolae Iorga și marea răscoală țărănească din 1907*, Iași, 1984;
28. Oțetea, Andrei, *Tudor Vladimirescu și Mișcarea eteristă în Țările Române, 1821-1822*, București, 1945;
29. Idem, *Tudor Vladimirescu și Revoluția din 1821*, București, 1971;
30. Petrescu, Ileana și Osiac, Vladimir, *Anul revoluționar 1848, în Oltenia*, Craiova, 1973;
31. Popescu, Nicolae N., *Preoți de mir adormiți în Domnul*, București, 1942;
32. Popescu, Sergiu-Grigore, *Mehedinți, vatră de istorie și spiritualitate ortodoxă românească*, Drobeta-Turnu Severin, 2008;
33. Stan, Apostol, *Revoluția de la 1848, în Țara Românească. Boieri și țărani*, București, 1998;
34. Dunăreanu, Al. N., *Preoți din Eparhia Râmnicului Noul Severin participanți la Răscoala din 1907*, în „Mitropolia Olteniei”, anul XXIX, 1977, nr. 1-3;
35. Elian, Alexandru, *Clerul ortodox român și Răscoala lui Tudor Vladimirescu*, în „Glasul Bisericii”, anul XXIX, 1970, nr. 7-8;
36. *Legiferarea organizării clerului militar*, în „Revista de Istorie Militară”, 1993, nr. 3;
37. Manea, Vasile și Ionițoiu, Cicerone, *Martiri și mărturisitori ai Bisericii din România (1948-1989)*, vol. I (*Biserica ortodoxă*), ediția a-II-a, Cluj-Napoca, 1998;
38. Manea, Vasile, *Preoți ortodocși în închisorile comuniste*, București, 2000;
39. *Martiri pentru Hristos, din România, în perioada regimului comunist*, București, 2007;
40. Mateescu, C. N., *Clerul oltean și tulburările revoluționare de la 1848*, în „Arhivele Olteniei”, anul IV, 1925;
41. Mișulescu, C., *Contribuții materiale ale unor clerici și așezăminte bisericesti din ținuturile din dreapta Oltului la Războiul pentru Independență*, în revista „Mitropolia Olteniei”, anul XXIX, nr. 4-6, 1977;
42. Oancea, Dorin, *Biserica Ortodoxă Română în raport cu regimul comunist din România*, în “Revista Teologică”, anul VII (79), 1997, nr. 4;
43. Păcurariu, Mircea, *Atitudinea Bisericii Ortodoxe Române față de Războiul de Independență*, în revista „Biserica Ortodoxă Română”, anul LXXXV, 1967, nr. 5-6;
44. Idem, *Biserica Ortodoxă Română și Războiul de Independență*, în volumul „Studii de Istorie a Bisericii Ortodoxe Române”, București, 2005;
45. Idem, *Preoți militari români în războiul pentru întregirea neamului*, în volumul „Studii de Istorie a Bisericii Ortodoxe Române”, București, 2005;
46. Idem, *Preoți militari români în Al Doilea Război Mondial*, în volumul „Studii de Istorie a Bisericii Ortodoxe Române”, București, 2005;

47. Pâslaru, Ștefan, *23 aprilie 1921. Legiferarea organizării clerului militar*, în „Revista de Istorie Militară”, 1993, nr. 3;
48. Pentelescu, Aurel, *înfăințarea Episcopiei Armatei. Episcopii militari*, în volumul *Armata și Biserica*, București, 1996;
49. Plămădeală, Antonie, *Biserica și Armata*, în „Telegraful român”, 1995, nr. 13-14;
50. Popescu, Gr. N.; Botez, Al. A., și Cerna-Rădulescu, Al., *Preoțimea Ortodoxă și Răscoala din 1907*, în „Biserica Ortodoxă Română”, anul LXXV, 1957, nr. 3-4;
51. Popescu, Ion, *Participări ale unor preoți olteni la Răscoala din 1907*, în „Mitropolia Olteniei”, anul XXIX, 1977, nr. 1-3;
52. Tamaș, Veronica, *Participarea Clerului la Revoluția din 1848, în județul Argeș*, în „Mitropolia Olteniei”, anul XX, 1968, nr. 5-6;
53. Vasilescu, Gh., *Tudor Vladimirescu și pandurii săi la Mănăstirile: Tismana, Strehaia, Gura Motrului și Țânțăreni în 1821*, în „Mitropolia Olteniei”, anul XXXIII, 1981, nr. 7-9;
54. Vornicescu, Nestor, *Cauze slujite și nedreptăți suferite de clerici olteni în 1907*, în „Mitropolia Olteniei”, anul XXIX, 1977, nr. 1-3;
55. Idem, *Contribuția patriotică adusă de clerul din părțile oltene în anii 1877-1878*, în „Mitropolia Olteniei”, anul XXIX, 1977, nr. 4-6;
56. Idem, *Despre activitatea Episcopului Ilarion al Argeșului, sfetnicul lui Tudor Vladimirescu din anii 1820 și 1821. Câteva date noi*, în „Mitropolia Olteniei”, anul XXXIII, 1981, nr. 1-3;

7.2. Seminar/laborator	Modalitatea de desfășurare	Metode de predare	Fond de timp alocat (ore)
1.Purtarea de grijă a lui Tudor Vladimirescu pentru Biserica strămoșească reflectat în „Cererile norodului rumânesc”.	on-line	Expozitivă, discuție colectivă	1 oră
2.Popa Șapcă – fruntaș pașoptist.	on-line	Expozitivă, discuție colectivă	1 oră
3.Contribuția episcopului Atanasie Stoenescu al Râmnicului (1873-1880) la Războiul de independență din 1877-1878.	on-line	Expozitivă, discuție colectivă	1 oră
4.Episcopul Athanasie Mironescu al Râmnicului (1898-1909) si Răscoala din 1907.	on-line	Expozitivă, discuție colectivă	1 oră
5.Monumentele închinat eroilor din cele două	on-line	Expozitivă, discuție colectivă	1oră

conflagrații mondiale și dimensiunea lor religioasă			
6. Chipuri de preoți olteni – martiri în închisorile comuniste (I)	on-line	Expozitivă, discuție colectivă	1 oră
7. Chipuri de preoți olteni – martiri în închisorile comuniste (II)	on-line	Expozitivă, discuție colectivă	1 oră

Bibliografie: 1. Bălintescu, Alexandru, *Problema țărănească în Oltenia în secolul al XIX-lea. Documente*, București, 1967; Bobulescu, C., *Fete bisericești în războaie, răzvrățiri și revoluții*, Chișinău, 1930; *Documente privind istoria României. Răscoala din 1821*, vol. I-V, București, 1959-1962; *Documente privind Istoria României. Războiul de Independență*, vol. I-VIII, București, 1952-1953; *Documente privind revoluția de la 1848, în Țările Române. B. Țara Românească. 12 martie 1848-21 aprilie 1850*, București, 1983; Hurmuzachi, E., *Documente privind Istoria României*, serie nouă, vol. II, București, 1967; Macovescu, George; Giurescu, Dinu C. și Turcu, Constantin I., *Mihail Kogălniceanu - Documente diplomatice*, București, 1972; Nazarie, Constantin, *Activitatea preoților de armată în campania din 1916-1918*, București, 1921; Nicolescu, Gheorghe; Dobrescu, Gheorghe și Nicolescu, Andrei, *1941-1945. Preoți în tranșee*, București, 2000; Andrei, Nicolae și Pârnuță, Gheorghe, *Oltenia la 1877*, Craiova, 1998; Andrei, Nicolae, *1907 în Oltenia. Contribuția intelectualilor la Marea Răscoală*, Craiova, 1984; *Anuarul ofițerilor activi ai Armatei Române pe anul 1926/1927*, București, 1926; Bacalbașa, C., *Capitala sub ocupația dușmanului, 1916-1918*, București, 1921; Baci, Petre, *Povestiri din închisori și lagăre*, Oradea, 1995; Bacu, Dumitru, *Pitești. La Buchenwald se murea mai ușor*, București, 1991; Badea, M., și Ilincioiu, I., *Răscoala țăranilor din România 1907*, București, 1967; Balș, Teodor, *Satul din pământ (secvențe din marea răscoală)*, București, 1977; Banu, Florian; Bărbulescu, Teodor; Ivan Duică, Camelia; Țăranu, Liviu și Dobre, Florica (coordonator), *Securitatea. Structuri / cadre. Obiective și metode*. vol. I-II, București, 2006; Bălașa, Dumitru, *Arhimandritul Chiriac Râmnicianul zugrav*, în „Oltenia”, Cartea III, Craiova, 1943; Berindei, Dan, *Revoluția română din 1848-1849. Însemnătatea și programele sale*, București, 1998; Bodea, Cornelia, 1848, *la români*. 1-2. *O istorie în date și mărturii*; 3. *revoluția în viziunea contemporanilor*, București, 1982 și 1998; Deaconu, Luchian și Osiac, Vladimir, *Noi documente privind înăbușirea răscoalei din 1907 în Oltenia*, Craiova, 1968; Decuseară, C. E., *România sub ocupația dușmană. Fascicola I. Organizarea și activitatea poliției militare*, București, 1920; Diclescu, V., *Aprovizionarea Armatei Române în timpul Războiului de Independență*, în „Studii și materiale de istorie modernă”, vol. III, București, 1965; Dinu, Luca, *Viața socială, culturală și bisericească din Oltenia între anii 1916-1918*, în „Mitropolia Olteniei”, anul XXV, 1973, nr. 3-4; Dobre, Florica, „Bande, bandiți și eroi”. *Grupurile de rezistență din munți și Securitatea*

(1948-1968), București, 2003; Dobre, Florica; Banu, Florian; Duică, Camelia; Moldovan, Silviu și Țăranu, Liviu (editori), *Trupele de Securitate (1949-1989)*, București, 2004; Georgescu, Titu și Ilincioiu, Ion, 1907: *Intelectualii și răscoala*, Craiova, 1974; Henegariu, Nicolae și Colfescu, Silvia (coordonatori), *Memorialul durerii. Documente ale reeducării din închisorile Pitești și Gherla*, București, 1995; Ierunca, Virgil, *Fenomenul Pitești*, București, 1990; Șerbănescu, Niculae, *Tudor Vladimirescu, un mare erou al neamului românesc*, în „Biserica Ortodoxă Română”, anul XCIX, 1981, nr. 5-6; Tamaș, Corneliu, Bardașu, Petru și Purece, Sergiu, *Aspecte militare privind Revoluția de la 1848, în Oltenia*, Craiova, 1979; Albu, C., *Slujitori bisericești din ținuturile Olteniei, participanți la marea răscoală țărănească din 1907*, în „Mitropolia Olteniei”, anul XXIX, 1977, nr. 1-3; Barbu, E., *Clerul doljean alături de popor în Revoluția de 1848*, în „Mitropolia Olteniei”, anul XXX, 1978, nr. 4-6; Bălașa, Dumitru, *Clerici ostenitori pentru independența națională înainte de anul 1877*, în „Mitropolia Olteniei”, anul XXIX, 1977, nr. 4-6; Caravia, Paul; Constantinescu, Virgiliu și Flori Stănescu, *Biserica Întemnițată. România 1944-1949*, București, 1998; Ciurea, Al. I., *Preoți ortodocși români în revoluțiile țărânimii cu specială privire asupra Răscoalei din 1907*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, anul V, 1953, nr. 9-10; *Clerul oltean și tulburările revoluționare de la 1848*, în revista „Arhivele Olteniei”, anul IV, 1925; Davidescu, Rada, *Memoriul lui Gheorghe Duncea din Prejna, Mehedinți, privitor la Tudor Vladimirescu*, în „Drobeta” (revistă editată de Muzeul Regiunii Porților de Fier), Drobeta-Turnu Severin, 1978.

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Temele de curs și seminar propuse sunt subiecte de actualitate în cercetarea fundamentală și aplicativă din domeniul Teologie – Istoria Bisericii Ortodoxe Române. Tematica disciplinei acoperă conceptele majore relevante pentru aplicațiile specifice și pentru standardele comunității academice de profil. Conținuturile de învățare ajută la aprofundarea temeinică, răspunzând, prin aceasta, așteptărilor principalilor angajatori ai absolvenților acestei discipline.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs	Modul de analiză, sinteză și integrare a informației teoretice	Examen	70%
9.5. Seminar/laborator	Modul de analiză, sinteză și transfer a cunoștințelor teoretice în lucrările de seminar	Lucrare de seminar și implicarea în activități de seminar	30%
9.6. Standard minim de performanță			
- Prezența la curs și seminar (cel puțin 50%); - Participare la seminar (cel puțin 30%); - Cunoștințe despre rolul Bisericii strămoșești în apărarea identității spirituale și naționale a poporului român în secolele XIX și XX.			

Data completării
01.10.2025

Titular de disciplină,
Pr. Conf. univ. dr. Sergiu-Grigore POPESCU

Semnătura titularului

Data avizării
01.10.2025

Director al Școlii Doctorale de Teologie „Sfântul Nicodim”
Pr. Conf. univ.dr. Constantin Băjău

Semnătura directorului,